

**ПРОМОВА
МИТРОПОЛИТА КИЇВСЬКОГО
І ВСІЄЇ УКРАЇНИ ЕПІФАНІЯ
НА ЗАХОДІ
«УКРАЇНА ТА ВСЕСВІТ ПОПЕРЕДУ – 2022»**

*Поважні гості сьогоднішнього заходу,
дорогі брати і сестри!*

За кілька днів ми ввійдемо у новий календарний рік. Хтось видихне з полегшенням, що старий, непростий рік завершується. А хтось, навпаки, сумуватиме, що він так швидко пролетів.

Життя не зупиняється, йде своїм ходом. Швидкість змін у сучасному світі така стрімка, що виклик бути і діяти так, щоб жоден день не було змарновано, з кожним роком стає все більшим і складнішим. І природно виникає питання: як справитися з ним? Звідки черпати силу для цього?

Приблизно двісті років тому людство вступило в період великих сподівань, коли здавалося, що прогрес, поступ цивілізації, успіхи техніки принесуть впевненість у завтрашньому дні, назавжди позбавлять тривог і страху.

Здавалося, що всі таємниці світу і Всесвіту от-от будуть розкриті, а людина нарешті реалізує всі свої таланти й можливості. Життя більшості людей на планеті, дійсно, значно змінилось і матеріально покращилось. Ми це можемо не лише відчувати, але й бачити в об'єктивних цифрах – тривалість життя збільшилась, доходи країн в цілому та на одну особу зокрема зросли, більшість людства писемна й освічена, має доступ до благ, про які навіть не думали наші предки ще століття тому.

2021 рік показав, що навіть перед найбільшими викликами сьогоднішнього дня людина не є безпорадною, як це було колись. Учені створюють ліки та вакцини, які захищають і рятують багатьох з нас. Науковці створили моделі, які пояснюють причини і прогнозують наслідки глобального потепління. Це знання змушує уряди робити кроки до захисту довкілля, щоб мати можливість його зберегти і передати наступним поколінням.

Але чому тоді в час стрімкого зростання благ цивілізації нам і далі доводиться жити у стані тривоги? Треба визнати, що ми в Україні маємо серйозні підстави для занепокоєння, отримуючи новини з фронту, де ледь не щодня проливається кров українських солдатів. Ми маємо підстави для тривоги,

отримуючи повідомлення, що сусідня держава збирає війська для відвертої війни.

Що рухає тиранами й диктаторами, які ведуть свої народи чинити зло сусідам? Це неспроможність усвідомити нас як ціле, як народ, об'єднаний єдиним минулим і спільним уявленням про сьогоднішнє. Ми стаємо міцнішими й сильнішими, коли єднаємось навколо спільних історій перемог і поразок, мови, героїв, культури. Тож найперше: шукайте добро в єдності. Як у давній притчі, коли батько вчив своїх синів триматися разом, пропонуючи їм зламати за раз оберемок гілля і кожен гілочку окремо. Зло ніколи не спить, воно майстерно й підступно розставляє пастки і бар'єри між нами, щоб провокувати конфлікти, щоб розділяти людей.

Для нас серйозним викликом є і залишатиметься надалі не втрачати спілкування з братами й сестрами на тимчасово окупованих територіях, які попри тиск окупантів і російської пропаганди залишаються нашими співвітчизниками. Сьогодні вони позбавлені можливості ходити до рідної церкви, здобувати освіту українською мовою і вільно висловлювати свої погляди. Маючи ці свободи в Україні, багато з нас до кінця не усвідомлює, наскільки важко жити, коли цих простих речей немає. Їхній досвід здатен навчити і нас більше цінувати те, що ми маємо.

По-друге, шукайте добро в справедливості. Церква радіє доброму успіху людини, досягнутому талантом і працею, бо бачить у ньому приклад для усіх. Саме тому ми хочемо, щоб корупція, яка руйнує такі успіхи й нищить добрі плоди праці, стала суспільно неприйнятною. Щоб не лише іноземні партнери викривали корупціонерів і вводили проти них санкції, а щоб це повноцінно й ефективно робили наші правоохоронні органи й суди.

Праведність судів не раз згадується у Священному Писанні як категорична вимога Всевишнього. Правосуддя не може бути вибіркоким, політично вмотивованим і безнадійним для звичайних громадян. Без вирішення цієї проблеми самé майбутнє суспільства й держави під загрозою, бо не можна миритися з тим, що є злом в очах Бога.

Третє джерело добра – в активності. Віра без дій мертва. А тому Церква готова бути разом з усіма, хто діє заради Правди. Ми довели це, коли під час Революції Гідності відчинили ворота Михайлівського монастиря, вдарили у дзвін, створили госпіталь. Ми довели це, коли з першого дня військової агресії Росії стали в ряди волонтерів і надіслали на передову капела-

нів. Ми з тими, хто діє, працює, допомагає людям у найважчих ситуаціях.

Це і є той досвід двох тисячоліть, який ми продовжуємо нести у сучасний світ. Із кожним днем це відчують все більше наших співвітчизників. Ми – Православна Церква України – Церква давня, яка бере свій початок від хрещення в княжі часи, але водночас – заново народжена, молода та сучасна. Хрещення Руси-України стало не тільки релігійним, але і європейським вибором. Якщо хрещення ми отримали за часів святого Володимира, то Об'єднавчий Собор у Святій Софії й Томос – це оновлення хрещення України, утвердження незалежної Української Православної Церкви.

Ми – відкрита Церква. Для кожного і завжди. Ми не боїмося діалогу, відвертих і чесних розмов. Бо разом ми – сильна і єдина родина, всі ми – брати і сестри, які живуть у рідному домі, який зветься Україна, що зведений не на піску чи воді, а на міцному фундаменті – тисячолітній духовній основі. І тоді ми будемо, подібні «мужеві мудрому, який збудував будинок свій на камені; І пішов дощ, і розлилися річки, і знялися вітри, і ринули на будинок той, і він не впав, бо був збудований на камені» (Мф. 7: 24–25).

Ми не впадемо. Бо ми знаємо, звідки ми вийшли, ким є і куди рухаємося. Тож у наступний, 2022 рік дивимося з розумом, вірою і прагненням найкращого.

У кінці року ми оглядаємось назад, щоб осмислити, підсумувати, узагальнити, знайти слова, які не лише пояснюють рік, що минає, але й будуть дороговказами в році майбутньому.

«Perseverance» (наполегливість) стало словом 2021 року, за версією Кембриджського словника. Ми справді багато чого завзято й сумлінно робили в цьому році, незважаючи на всі виклики, перешкоди, труднощі, диверсії й погрози агресора, пандемію.

Слово «Vax» (вакцина) стало словом цього року, за версією Оксфордського словника. Дійсно, у світі вакцинація стала чи не головною темою життя суспільства. Слово «вакцина» обрали словом року також у Сполучених Штатах Америки.

Словом року для України я б обрав слово «імунітет». Біологи називають імунітетом здатність організмів протистояти шкідливим мікроорганізмам. І 2021 рік дійсно був роком, коли Україна розвивала не лише здатність протистояти біологічному вірусу, але й формувала несприйнятливості і стійкості до інших «шкідливих та агресивних збудників» – фейків, неправ-

ди, путінських погроз, обману, свавілля. Ми разом формуємо розумний імунітет, який заснований не на пропаганді чи окоманіюванні, а на правді, фактах, історії, особистому досвіді й добрих традиціях.

Для глибшого розуміння варто згадати про початкове значення слова «імунітет». У Римській державі *immunitas* називали громади й осіб, вільних від зобов'язань перед імперією. Наш *immunitas* – це можливість жити вільно в країні, яка більше не керується радянською імперією зла чи її спадкоємцями. Ми вибороли наш *immunitas* у століттях боротьби підтвердили на референдумі 1991 року і відстояли на Майданах. Сьогодні Україна робить визначальні кроки, щоб остаточно вивільнитись із пут російсько-радянської імперії.

Я вірю й надіюся, що нашим, українським словом року в 2022-у стане слово «ПОСТУП». Розвиток, просування вперед, еволюція, щось протилежне відступу, регресу, розділенню та потрясінням. Поступ неможливий без бачення й віри. Бачення є дороговказом і витвором розуму. Наш розум дозволяє досягнути обрії та визначити прагнення й цілі. Наша віра є силою, яка дозволяє стати на шлях, служить рушієм і підтримкою в дорозі. Так само як світло є одночасно хвилею і часткою, поступ є одночасно справою розуму й віри. Це і є, як на мене, формула успіху в сучасному світі.

Тож, уперед – і з Богом!